

Umhverfis- og auðlindaráðuneytið
Skuggasundi 1
101 Reykjavík
Netfang: postur@uar.is

Reykjavík, 26. febrúar 2018

Efni: Umsögn um drög að landsáætlun um uppbyggingu innviða til verndar náttúru og menningarsögulegum minjum – Drög að verkefnaáætlun 2018-2020

Vísað er til auglýsingar á vefnum „samradsgatt.island.is“ um samráð vegna *Draga að stefnumarkandi landsáætlunar um uppbyggingu innviða til verndar náttúru og menningarsögulegum minjum*, auk *Draga að verkefnaáætlun 2018–2020*. Auglýstur umsagnafrestur vegna landsáætlunarinnar er til og með 19.03.18 en vegna verkefnaáætlunar til og með 26.02.18. Hér á eftir fara því eingöngu athugasemdir Landverndar við Drög að verkefnaáætlun.

Landvernd fagnar langþráðu frumkvæði ríkisins að því að meta þörf fyrir og forgangsraða með heildstæðum hætti uppbyggingu innviða á ferðamannastöðum í opinberri eigu.

Landvernd gerir eftirfarandi efnislegar athugasemdir við verkefnaáætlunina:

1. Áætlunin nær til 70 staða á landinu öllu, þar af 59 staða í umsjá og eigu ríkisins, en 11 í umsjá/eigu sveitarfélaga. Þetta er mikill fjöldi staða og framkvæmdafé sniðinn afar þröngur stakkur (sjá nr. tvö hér að neðan). Landvernd leggur því til að síðarnefndu 11 staðirnir í áætluninni verði teknir út, enda falli þeir undir Framkvæmdasjóð ferðamannastaða.
2. Heildarfjárhæðin sem áætlunin gerir ráð fyrir til þriggja ára, rúmir tveir milljarðar, er í engu samræmi við uppsafnaða þörf – heldur aðeins dropi í hafið. Það er ekki síst fyrir þá sök að einungis tæpar 1500 mkr, eða 500 mkr. á ári, eru ætlaðar í uppbyggingu efnislegra innviða. Upphæðina þyrfti a.m.k. að þrefalda. Aðstandendur áætlunarinnar virðast gera sér grein fyrir þessu sbr. niðurlag inngangs: „*Jafnframt er einungis hægt að ráðast í takmarkaðan hluta nauðsynlegra innviðaverkefna á nær öllum þeim stöðum sem áhersla er lögð á, svo og landvörslu. Þessi verkefni munu því ekki ljúka uppbyggingu staða, heldur ná einungis til mjög afmarkaðra innviða innan viðkomandi staða.*“

Landvernd telur þetta lýsa metnaðarleysi gagnvart því mikla verkefni sem framundan er og í raun virðist um litla sem enga viðbót að ræða við það fé sem opinberar stofnanir gátu áður sótt til Framkvæmdasjóðs ferðamannastaða. Til hvers að leggja upp með 70 staði ef vitað er fyrirfram að fjármagnið dugar ekki til að byggja upp nema brot af þeim? Samkvæmt áætluninni er að jafnaði aðeins um 20 mkr. handbærar fyrir hvern stað yfir þriggja ára tímabil. Væri ekki betri ráðstöfun á opinberu fé að fækka

LANDVERND

stöðunum um helming, eða tvo þriðju, og reyna að ljúka fyrirbyggjandi verkefnum á hverjum stað?

3. Landvernd telur orka tvímælis að blanda saman þörf á uppbyggingu efnislegra innviða og eflingu landvörslu.
4. Aðeins er gert ráð fyrir 20 mkr. á ári í fjögur viðamikil óstaðbundin verkefni, þ.e. 5 mkr. í hvert þeirra. Þetta virðist langt undir þörfum.
5. Í tillögum að áherslum fyrir hvert landsvæði er aðeins gefið upp „eðli verkefna“ ekki hver verkefnin eru, né fjárþörf verkefnanna. Þetta gerir allt mat á verkáætluninni frekar marklaust. Hvað þýðir t.d. „afmörkuð uppbygging“? Er átt við lítið handrið, uppbyggðan göngustíg, salerni eða salernishús? Þarna getur munað tugum ef ekki hundruðum milljóna.
6. Landvernd treystir sér ekki til að leggja sjálfstætt mat á þá staði sem forgangsraðað er í áætluninni, en furðar sig t.d. á að hinn fjölsótti ferðamannastaður Skaftafell er ekki þar inni.
7. Í lið 5.5. Landvörslu segir í 1. Mgr.: „*Landvarslan verði skipulögð á grundvelli núverandi starfsemi og aðstöðu á friðlýstum svæðum, í samstarfi ríkis og sveitarfélaga í viðkomandi landshluta.*“ Þetta er skrýtið orðalag. Verkefnaáætlunin nær til lands í opinberri eigu og nánast öll landvarsla á friðlýstum svæðum er skipulögð af þremur stofnunum ríkisins; Umhverfisstofnun, Vatnajökulsþjóðgarði og Þingvallapjóðgarði.

Landvernd lætur þessar athugasemdir duga um verkefnaáætlun 2018–2020. Samtökin ítreka að frumkvæðið er gott og skrefið jákvætt en að miklu meiri metnað þurfi varðandi fjármögnunina.

Virðingarfyllt,

Stjórn Landverndar